

Podstawowe zasady interpunkcyjne.....	2
Znaki nieliterowe — łącznik, myślnik.....	2
Dwukropek.....	3
Pozostałe znaki nieliterowe.....	3
Zapisywanie dat	4
Liczebniki porządkowe.....	4
Pisownia skrótowców.....	5
Jednostki stosowane w informatyce.....	6
Odmiana skrótowców.....	6
Tworzenie list punktowanych i numerowanych.....	7
Stosowanie kropki w tytułach.....	10

Podstawowe zasady interpunkcyjne

Zasady, przedstawione w kolejnych punktach, obowiązują w wydawnictwie Helion od 1999 r., a ich podstawę stanowią obowiązujące słowniki: Nowy słownik ortograficzny PWN (pod redakcją E. Polańskiego), Słownik ortograficzny języka polskiego PWN (pod redakcją M. Szymczaka) oraz Zasady pisowni polskiej i interpunkcji (S. Jodłowskiego i W. Taszyckiego). W naszej pracy korzystamy zawsze z najnowszych wydań słowników.

Znaki nieliterowe — łącznik, myślnik

Łącznik (zwany też **dywizem**¹) jest jednym z najczęściej stosowanych znaków przestankowych i najczęściej mylonym z **myślnikiem**. Oba znaki odróżnia przede wszystkim sposób zapisu: łącznik jest krótszy i łączy się bezpośrednio (bez spacji) ze znakiem literowym, myślnik jest znakiem interpunkcyjnym międzywyrazowym i międzywypowiedzeniowym:

- ⇒ laska-parasol,
- ⇒ klient-serwer,
- ⇒ czarno-biały,
- ⇒ wejście-wyjście.

Pozostałe funkcje łącznika przedstawiamy na przykładach:

- ⇒ trzecio-, drugo-, pierwszorzędowe cechy,
- ⇒ kod pocztowy 27-400, numer telefonu 032-254-06-63,
- ⇒ 10-dniowy, 31-osobowy, 50-letni, 3-stopniowy, 2-drzwiowy.

Do oddzielania przedziałów liczbowych lub zakresów (między innymi wartości przybliżonych) używamy tzw. półpauzy, np.:

- ⇒ od 10 – 20 marca,
- ⇒ 200 – 300 złotych,
- ⇒ w godz. 16 – 17 temperatura wynosiła 8 – 10 stopni,
- ⇒ w latach 1997 – 2000,
- ⇒ s. 20 – 30 (*strony od 20 do 30*).

Myślnik stosujemy np. w zdaniach:

- ⇒ Serwer — główny komputer naszej sieci — może być tani lub drogi.
- ⇒ Nie wolno łączyć wyrażen łacińskich ze słowem polskim o tym samym znaczeniu — *Komputerem roku Anno Domini 83 jest Blue Bird*.

Wyrazy o znaczeniu przeciwstawnym oddzielamy także myślnikiem.

Pojęcia: dobra — zła sieć są względne.

¹ Wyraz pochodzi od niemieckiego słowa Divis, skrót od Division; lepiej jednak używać polskiego określenia łącznik.

Jeśli używasz programu MS Word i systemu Windows, znak pauzy uzyskujesz naciskając klawisze Ctrl+Alt+szary minus. Znak półpauzy (–) uzyskujemy poprzez wciśnięcie klawiszy Ctrl+szary minus.

Dwukropek

Dwukropek nie jest znakiem końca zdania, więc wielką literę stosuje się po nim tylko w specyficznych sytuacjach. Najczęściej należy go zastępować myślnikiem lub kropką, np.

<i>zapis poprawny</i>	<i>zapis niepoprawny</i>
<i>Ćwiczenie 1. Fazowanie krawędzi</i>	<i>Ćwiczenie 1: Fazowanie krawędzi</i>
<i>Najważniejsze składniki pakietu Office to:</i>	<i>Najważniejsze składniki pakietu Office to:</i>
<i>⇒ Word — edytor tekstu, który...</i>	<i>⇒ Word: edytor tekstu, który...</i>
<i>⇒ Excel — arkusz kalkulacyjny...</i>	<i>Excel: arkusz kalkulacyjny...</i>

Pozostałe znaki nieliterowe

- ⇒ znaki matematyczne, np. procent (%)², plus (+), minus (–)³, znak mnożenia (* lub ·), dzielenia (: lub kreska ułamkowa), równania (=), części liczby (,), procentu (%), iloczynu wektorowego (×)⁴;
- ⇒ tylda (~) może sygnalizować opuszczenie części wyrazu, jest także znakiem diakrytycznym oznaczającym miękkość albo nosowość głoski;
- ⇒ kółeczko (°) ma wiele funkcji (stopień, kąt, po cyfrze kolejny punkt wyliczenia);
- ⇒ gwiazdka (*) odsyła do przypisu, dzieli rozdziały książki na partie;
- ⇒ znak „and” (&) pojawia się w **nazwach własnych**, np. *K & L Sprzęt komputerowy*;
- ⇒ małpka (@) jest częścią adresu poczty elektronicznej (e-mail);
- ⇒ ukośnik (/) stosowany jest w zapisie wartości fizycznych lub chemicznych (km/godz., obr./min, kg/h), zamiast kreski ułamkowej (1/2, 2/3), w zapisach adresów (ul. Kopalniana 21/3);

Wydawnictwo Helion nie przyjmuje zatem następujących form zapisu: *lub/i, dyrektor d/s informatyki, Krzemowa Dolina k/Gliwic, wejścia/wyjścia, klient/serwer*.
Poprawny zapis jest następujący:

² Między liczbą a znakiem % nie wstawiamy spacji.

³ Znak minus (–) również uzyskujemy poprzez naciśnięcie klawiszy Ctrl+szary minus.

⁴ Znak iloczynu stosujemy w przypadku podawania wymiarów lub rozdzielczości, np. 800×600.

lub (i), dyrektor ds. informatyki, Krzemowa Dolina k. Gliwic, wejścia-wyjścia, klient-serwer.
Często ukośnika nie można zastąpić w prosty sposób, należy wtedy użyć odpowiedniego spójnika, np. włączenie *i (lub)* wyłączenie.

⇒ apostrof, zwany górnym przecinkiem, stosowany jest np. w odmianie wyrazów według polskiej deklinacji: Kennedy'ego, Bryce'em.
Poprawny jest także zapis Colorado'80, Expo'94.

Zapisywanie dat

Daty sprawiają trudność. Za poprawne uznajemy następujące schematy zapisu daty:

- ⇒ 18.1.2001 r. (polecany przez Helion)
- ⇒ 18.I.1999 r.
- ⇒ 18.I 1992 r.
- ⇒ 18 I 2000 r. (polecany przez Helion)
- ⇒ 18 stycznia 2000 r.⁵ (polecany przez Helion)

Niedopuszczalne są natomiast następujące sposoby zapisu daty: 1-9-2000⁶; 1-IX-2000. Nie stawiamy także kropki po liczbie oznaczającej rok, mimo że jest ona liczebnikiem porządkowym.

Liczebniki porządkowe

Ten rodzaj liczebników zapisujemy cyframi rzymskimi lub arabskimi (łatwo je rozpoznać, bo odpowiadają na pytanie *który z rzędu?*). Zasady interpunkcyjne nie są jasne, dlatego wymagamy przestrzegania następujących:

1. Nie stawiamy kropki po liczebnikach zapisywanych cyframi rzymskimi.

Maszyna parowa powstała w XIX wieku.

Kolejne tematy omówimy już w II tomie tej książki.

Znajdziesz je w VII rozdziale.

2. Nie stawiamy kropki po cyfrach arabskich, jeśli oznaczają godzinę, przy czym wyraz godzina jest wymieniony.

Serwer pracował od godziny 4 do 6 nad ranem.

⁵ Nie: 18 styczeń 2000 r., bo chodzi o osiemnasty dzień miesiąca stycznia, a nie osiemnasty miesiąc stycznia roku 2000.

⁶ O ile nie chodzi o wpisywanie danych do programu.

Uruchomienie sieci jest planowane o godzinie 7 rano.

3. Opuszczamy kropkę, gdy oznaczamy tomy i strony.

seria II, tom 3, strona 176

strona 53

4. Bezwzględnie konieczne jest stosowanie kropki, gdy jej brak może sprawiać kłopoty interpretacyjne, np.

Dla tej organizacji bardzo ważne okazało się uruchomienie 1 serwera (pierwszego czy jednego).

Dla tej organizacji bardzo ważne okazało się uruchomienie 1. serwera (w tym przypadku – pierwszego).

5. Stawiamy kropkę po cyfrach arabskich w pozostałych sytuacjach:

Informacje o protokole TCP/IP znajdziesz w 4. i 5. rozdziale.

Zacznij lekturę od 2. tomu lub 15. rozdziału III tomu.

Pomieszczenie dla administratorów mieści się na 5. piętrze.

Za 7. razem uruchomiono ten komputer.

Pisownia skrótowców

Kolejnym problemem jest sposób zapisu skrótowców (liter lub grup liter zastępujących całe słowo). Poniżej kilka przykładów.

- ⇒ wg = według;
- ⇒ jw. = jak wyżej;
- ⇒ cdn. = ciąg dalszy nastąpi;
- ⇒ np. = na przykład;
- ⇒ a. = albo;
- ⇒ bm. = bieżącego miesiąca;
- ⇒ ds. = do spraw;
- ⇒ ww. = wyżej wymieniony;
- ⇒ itd. = i tak dalej;
- ⇒ etc. = i tak dalej;
- ⇒ jn. = jak niżej;
- ⇒ m.in. = między innymi;
- ⇒ b.u = bez uwag;
- ⇒ o.o. = ograniczona odpowiedzialność;
- ⇒ e.i. = eo ipso, czyli tym samym, dlatego;
- ⇒ dol. = dolar (stawiamy kropkę po skrótach nazw obcych walut, np. kor. = korona);

- ⇒ ha, cm, m, zł, a, gr, dag, kg (skrótów jednostek miar i wag oraz polskich jednostek monetarnych zapisywane są bez kropki);
- ⇒ s-ka (ska) = spółka (skrót bez łącznika używany tylko w mianowniku);
- ⇒ SA (S.A.) = spółka akcyjna;
- ⇒ d-ca = dowódca;
- ⇒ PS (P.S.) = postscriptum;
- ⇒ pp. = państwo;
- ⇒ cos, log, t, A, F, C, sin, cosec, s, R (nie stawiamy kropek po skrótach stosowanych w matematyce i fizyce).

Jednostki stosowane w informatyce

- ⇒ 256 kB — 256 kilobajtów
- ⇒ 8 kb — 8 kilobitów
- ⇒ 2 MB — 2 megabajty
- ⇒ 2 Mb — 2 megabity

(Między liczbą a jednostką powinien być odstęp).

Odmiana skrótowców

- I. Skrótwce grupowe oraz mieszane o takiej samej pisowni odmieniają się tak samo jak rzeczowniki, np.

Cepelia, Cepelii, Cepelię, Cepelią;
 Elektrim, Elektrimu, Elektrimowi, Elektrimem, Elektrimie;
 Desa, Desy, Desie, Desę, Desą.

W takich skrótowcach między tematem fleksyjnym i końcówką nie stawiamy łącznika.

- II. Skrótwce — pisane w całości wielkimi literami, kończące się w wymowie na spółgłoskę — albo odmieniamy według określonego wzoru deklinacyjnego (częściej w języku mówionym), albo ich nie odmieniamy (w niektórych źródłach stawia się tę zasadę na pierwszym miejscu, np. w Słowniku ortograficznym języka polskiego).

członek ZCHN lub ZCHN-u (czyt. zet-cha-en a. zet-cha-enu);
 DOS, DOS-a, DOS-em;
 UNIX, UNIX-em, UNIX-ie;
 stacja CPN lub CPN-u (czyt. ce-pe-en a. ce-pe-enu).

W przypadku odmiany takich skrótowców piszemy końcówkę fleksyjną małą literą i oddzielamy ją od tematu łącznikiem. Należy przy tym przestrzegać następujących zasad:

- a. Po spółgłoskach twardych stosuje się normalne końcówki, np. wstąpić do PSL-u, walczyć z CPN-em, wyjechać do RFN-u.
- b. Po spółgłoskach miękkich piszemy -ie, np. pracować w MON-ie, opowiadać o PAN-ie, wydawać w PWN-ie.

- c. Zakończenia, w których pojawia się głoska rz, rozkłada się na R-Z, np. męczyć się w PGR-ze, pisać o PZPR-ze, działać w OMUTR-ze, w GOPR-ze.
- d. Zakończenia, w których pojawia się głoska dź (także w Ms.), rozkłada się na D-zie, np. ogłosić w ZboBiD-zie), w AutoCAD-zie.
- e. Różnie zapisuje się końcówki skrótowców zakończonych na Z, Ż (tzn. wymawianych jako -zet, -żet), np. do ONZ-u (tak w Słowniku poprawnej polszczyzny), do ONZ-tu (tak u S. Jodłowskiego, W. Taszyckiego), do ONZ-etu (tak w Słowniku ortograficznym M. Szymczaka), przy ONZ-cie (tak u S. Jodłowskiego, W. Taszyckiego), przy ONZ-cie (tak w Słowniku poprawnej polszczyzny i Słowniku ortograficznym M. Szymczaka). Polecamy sposób zapisu prof. Szymczaka, a więc np. wstąpić do MSZ-etu, do OPZZ-etu, do LPŻ-etu, pracować w MSZ-ecie, w OPZZ-ecie, w LPŻ-ecie.

Reguła ta obejmuje także inne skrótowce zakończone w wymowie na -t, np. UJ (czyt. u-jot), TKJ (czyt. te-ka-jot). Zalecamy zatem: skierować pismo do UJ-otu, do TKJ-otu, (czyt. do u-jo-tu, te-ka-jo-tu; działać w UJ-ocie, TKJ-ocie a. UJ-cie, TKJ-cie (czyt. u-jo-cie, te-ka-jocie).

- f. Skrótowce zakończone na T odmieniają się według wzoru — NOT, LOT, do NOT-u, LOT-u, NOT-owi, LOT-owi, NOT-em, LOT-em, w Nocie, w Locie. W formie miejscownika liczby pojedynczej zapisujemy zatem tylko pierwszą literę jako wielką, następnie zaś małą, a końcówki fleksyjnej nie oddziela się od tematu.
- g. Skrótowce zakończone w mianowniku liczby pojedynczej na -x mają w miejscowniku formę z tematem zakończonym -ks, np. w Peweksie, w Horteksie, w Galluksie, w Animeksie, w Skórimpeksie. W pozostałych przypadkach zależnych albo utrzymuje się obca spółgłoska -x, albo wszędzie pojawia się rodzime połączenie -ks, np. Pewex, Peweksu, Peweksowi, z Peweksem, o Peweksie (tak np. w Słowniku ortograficznym); Hortex, Hortexu, Gallux, Galluxu (tak np. w Słowniku poprawnej polszczyzny). Zalecamy jednak następującą pisownię: Linux, Linuksem, Linuksie, Linuksowi; Unix, Uniksem, Uniksie, Unikswi.
- h. Końcówki odmiennych skrótowców typu EFTA, SABENA (tzn. pisanych wielkimi literami i zakończonych na -A) proponujemy zapisywać dwojako (brak w tym wypadku wyraźnych przepisów):

EFT-y, Efcie, EFT-ę, EFT-ą: SABEN-y, SABEN-ie, SABEN-e, SABEN-ą

tzn. końcówki przypadków piszemy po łączniku, z wyjątkiem celownika i miejscownika, tak jak w innych skrótowcach.
- i. Odmianę skrótowców typu MKOI (Międzynarodowy Komitet Olimpijski), PZMot (Polski Związek Motorowy) — zapisywanych w mianowniku liczby pojedynczej bez kropki po ostatniej literze oznaczającej spółgłoskę — zaznacza się następująco: MKOI-u, MKOI-owi, MKOI-em; PZMot-u, PZMot-owi, PZMot-em, PZMocie.

Tworzenie list punktowanych i numerowanych

Zadanie łatwe, lecz budzące tyle samo wątpliwości, co odmiana skrótowców. Musimy pamiętać o zasadach stosowania kropki.

Chcemy podzielić tekst na kilka bloków tematycznych. Wyróżnijmy zatem te grupy:

- I. Duża grupa tematów
- II. Mniejsza grupa tematów
- III. Tematy bez znaczenia

Zastosowaliśmy cyfry rzymskie, zakończone kropką, po której musimy zastosować wielką literę. Poszczególnych elementów listy nie kończymy kropką.

Listę taką możemy zastąpić następującymi:

- A. Duża grupa tematów*
- B. Mniejsza grupa tematów*
- C. Tematy bez znaczenia*

- 1. Duża grupa tematów*
- 2. Mniejsza grupa tematów*
- 3. Tematy bez znaczenia*

Weźmy zdanie:

Podstawowymi elementami każdej sieci są topologia, karty sieciowe, kable, korytka, złączki, gniazdka.

Możemy spróbować wyróżnić elementy składowe sieci w następujący sposób:

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

- ⇒ topologia,
- ⇒ karty sieciowe,
- ⇒ kable,
- ⇒ korytka,
- ⇒ złączki,
- ⇒ gniazdka.

Stworzyliśmy listę punktowaną. Każdy z elementów wyliczenia jest zakończony przecinkiem. Nie ma znaczenia rodzaj użytego znaku wypunktowania.

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

- topologia,
- karty sieciowe,
- kable,
- korytka,
- złączki,
- gniazdka.

Nie byłoby błędem zastosowanie listy numerowanej, która wymusiłaby na nas zastosowanie wielkich liter — jednak efekt jest sztuczny (zauważ brak znaku kończącego elementy wyliczenia).

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

1. Topologia
2. Karty sieciowe
3. Kable
4. Korytka
5. Złączki
6. Gniazdka

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

- a. Topologia
- b. Karty sieciowe
- c. Kable
- d. Korytka
- e. Złączki
- f. Gniazdka

Możemy uniknąć wielkich liter, stosując cyfrę arabską z nawiasem:

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

- 1) topologia,
- 2) karty sieciowe,
- 3) kable,
- 4) koryta,
- 5) złączki,
- 6) gniazdka.

Listy numerowane rezerwujemy dla wyliczeń opisowych, np.

Podstawowymi elementami każdej sieci są:

1. Topologia — ważna jest z różnych względów.
2. Karty sieciowe — są drogie i tanie; wybierając typ kierujemy się raczej ich jakością niż ceną.
3. Kable — kupuj tylko od dobrych producentów.
4. Korytka — są lepsze lub gorsze — z całą pewnością musisz sprawdzić jakość ścian.
5. Złączki — zależą od typu kabla.
6. Gniazdka — kupuj najlepsze, użytkownicy lubią wrywać je ze ścian.

lub

Ethernet a pozostałe typy sieci.

Ethernet a pozostałe typy sieci (**zalecane**)

- c. Pomija się kropkę po tytułach artykułów w gazetach i czasopismach, gdy w tytule nie rozróżnia się wielkich i małych liter, po tzw. żywej paginie (nawet gdy zawiera kilka tytułów).

Zakorkowana sieć

Internet grozi

UWAGI OGÓLNE

elementy sieci

Uwagi ogólne

O netykiece — Kultura Internetu

- d. Po podpisach pod rysunkami nie stawiamy kropki.
- e. Tytuły książek zapisujemy według schematu „Tytuł właściwy. Podtytuł lub nazwa serii”, np.

„Access 97. Ćwiczenia praktyczne”

„Visual Basic 6. Projektowanie baz danych. Biblia”